

IN DE KIJKER

**Vogels doorgelicht
Problemen voor de steenuilen
Big Day Vogels
Oeverzwaluwwand
Wo(u)w op Ameland
Grijze wouw**

Foto: Vrouwtje Tapuit Elly Meuleman

ACHT EN DERTIGSTE JAARGANG NR. 2 2022

IN DE KIJKER

Sinds feb. 1984 contactblad voor de leden en donateurs van de
"Vogelwerkgroep Bathmen"
(opgericht 15 feb. 1974)
Verschijnt driemaal per jaar
Oplage 160 stuks

Contributie	Leden-	€ 10,00
	Donateurs	€ 7,00
Rekeningnummer	ABN-AMRO	NL 25 ABNA 0.4653.87.098

Bestuur:

Voorzitter	Piet Heetebrij e-mail: p_heetebrij@hotmail.com
Secretaris	Elly Meuleman-Bannink e-mail: meulemanelly@gmail.com
Penningmeester	Piet Heetebrij e-mail: p_heetebrij@hotmail.com
Vogelzaken	Erwin Ruessink e-mail: erwinruessink@concepts.nl
Vogelzaken	Hans Kleine Koerkamp e-mail: kleinekoerkamp@zonnet.nl
Uilenwerkgroep	Karel Maas Geesteranus e-mail Karel.MaasGeesteranus@gmail.com

Redactie

Henk Muskee
e-mail: hjmuskee@gmail.com

Elly Meuleman-Bannink
e-mail: meulemanelly@gmail.com

Website

vwg-bathmen.nl

VOORWOORD

Aan de donateurs en de leden

redactie

Het meinummer is in uw bezit. Misschien is het zelfs al juni al u dit leest. Een bijzonder nummer is het. Na lange tijd konden we met de vogelwerkgroep weer een aantal activiteiten organiseren. Zo leest u een verslag van de eerste Big Day Vogels Spotten rondom Bathmen. Ook zijn we eindelijk met een groep vogelaars een weekend naar Ameland geweest.

Verder is het geweldig dat we na lange tijd weer een bijdrage van donateurs hebben. Onze dank daarvoor. Laat u daardoor inspireren en schroom daarna dan niet om de redactie ook iets toe te sturen.

VOGELS DOORLICHT.

Arie van 't Riet

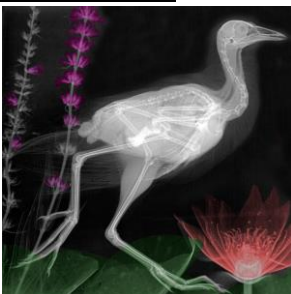
Nee, een vogelkenner ben ik niet. Maar daarom vind ik vogels niet minder prachtig. Ik geniet van hun kleurrijke kleding en zuivere zang. Van hun aanwezigheid. Ik ben slechts een donateur van uw vogelwerkgroep. Toch sta ik regelmatig met een vogel in mijn hand. Een dode. Weer een verkeersslachtoffer op de vluchtstrook. Als de vogel ernstig beschadigd is dan leg ik hem verder weg van de weg in berm of struikgewas. Maar de dode vogel met nauwelijks zichtbare of voelbare schade, die neem ik mee.

Waarom ? Dat licht ik graag toe.

Met toevoeging van takken, bladeren, bloemen, zaden etc. maak ik een tafereel waarin de gevonden vogel centraal staat. Een biorama. Van dat biorama maak ik op de bekende manier een röntgenfoto.

- Als voorbeeld mijn twee lievelingsvogels langs de Schipbeek.

Het Waterhoen

Ingekleurde röntgenfoto van een waterhoentje bij waterlelie en kattenstaart

Een luchtpijp als de mijne. Een bovenbeen, een knie, een onderbeen, weer een gewricht en nog een beenbot, weer een gewricht, een voet met lange tenen. Zonder meerkoetflappen

Naar mijn gevoel gaat het goed met ze. Ik zie ze veel langs en in de Schipbeek. Ietsje schuw. Maar een prachtig elegante vogel vind ik het. En de kleurtjes precies op de goede plek.

De aalscholver.

Röntgenfoto van een aalscholver op een tak.

Veel halswervels waardoor de nek soepel kan bewegen. Dat lukt mij niet, ik heb er slechts zeven. Een botje achter tegen de schedel. Om te voorkomen dat een glibberige prooi uit de bek ontsnapt. Ik vind het een vogel uit oertijden.

Wat is de prooi ?

Bij de Bolestuw vond ik onder de bomen aan de zuidzijde van de Schipbeek veel braakballen van de aalscholver. Die verklappen zijn prooien.

Röntgenfoto van een braakbal

- Als voorbeeld twee van mijn favorieten uit de roofvogels en uilen groep.

Sperwer

Ingekleurde röntgenfoto van sperwer met spreeuw en geïnverteerde röntgenfoto van sperwer kop.

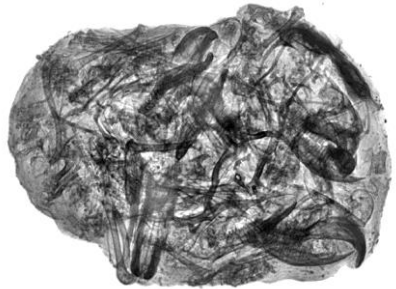
Kerkuil

Geïnvetteerde en ingekleurde röntgenfoto van een kerkuil in een eik.

Kerkuilen heb ik de afgelopen jaren regelmatig gevonden op de vluchtstrook langs de A1. Onlangs (23 maart) opnieuw, aan de noordzijde van de A1 vlak voor de afslag Bathmen. Op de röntgenfoto was in zijn buik een vogeltje te zien.

Tussen afslag/oprit Bathmen en de parkeerplaatsen De Hop respectievelijk Boermark heb ik ze er wel vaker gevonden.

Röntgenfoto van een braakbal

Zou er iets aan te doen zijn ?

Langs de A15 bij Vuren heeft Rijkswaterstaat vorig jaar boven op de hectometerpaaltjes rolletjes geplaatst. Een roofvogel die er op landt, verliest meteen zijn evenwicht. In Friesland zijn naast deze rolletjes ook nog eens nieuwe paaltjes geplaatst. Hoger en op grotere afstand van de weg dan de hectometerpaaltjes. Voor vogels die deze paaltjes kiezen is het risico om te verongelukken kleiner.

- Als voorbeeld een kleine vogel.

Van kleine vogels zoals zangers, insecteneters, zaadeters, bos- en tuinbewoners heb ik inmiddels een behoorlijke verzameling. Van appelvink tot zanglijster.

Veelal zelf gevonden als verkeers- of raamslachtoffer. Maar ook met regelmaat gekregen. Onder meer via Elly Meuleman een paapje en een appelvink en via Johan Vijge van Ruud van Goor een appelvink.

Geïnvetteerde ingekleurde röntgenfoto van twee appelvinken in een beukenboom en geïnvetteerde röntgenfoto van de kop van een appelvink

Indien gewenst krijgt de vinder de vogel na de röntgenopname natuurlijk weer ongeschonden terug.

- En vogels die ik nog mis.

Strand- wad- en weidevogels. Want die vind ik niet langs de weg.

Redactie: Arie van 't Riet werkte tot zijn pensionering als klinisch fysicus bij het Deventer Ziekenhuis waar hij o.a. röntgenlaboranten opleidde. Op internet zijn nog veel meer foto's te vinden van zijn kunstzinnige creaties.

Problemen voor de steenuilen

Dirk Platvoet

Zo'n acht jaar geleden kreeg ik van Henk Bakker van de Schepersboersweg een steenuilenkast. Die heb ik opgehangen in een van de hoge eiken die de erfscheiding vormen van ons erf. Dit heeft meteen het eerste jaar geleid tot een nestje met 4 jongen. Op Youtube staat een filmpje van twee kroelende ouders onder de titel

'Spring is in the air' by Dirk Platvoet. Het is duidelijk dat ze elkaar erg aardig vinden.

Steenuilen: Sreen shot uit het filmpje van Dirk Platvoet.

Tegelijkertijd hield ik een viertal uitstekend leggende kippen in een hok dicht bij ons huis. Dat hok heb ik door schade en schande wijs geworden gebouwd als een bunker, om ratten en steenmarters geen kans te geven. Aan alles gedacht, behalve aan een dubbele vergrendeling van het toegangsdeurtje van de ren. Op een dag in het voorjaar was ik op één na al mijn kippen kwijt, behalve de grootste. Die bleek te dik te zijn om door het dichte, maar wijkende gaasdeurtje getrokken te kunnen worden. Die lag nog binnen het hok tegen het deurtje aan, maar zonder de kop. Die was meegenomen. Uithuilen en opnieuw beginnen dus. Ongeveer een maand later besloot ik de uilenkast te controleren op de aanwezigheid van de steenuilen. Toen ik het hok opende bleek dat het tussenwandje, bedoeld om het marters onmogelijk te maken het hok binnen te dringen, plat op de bodem lag. En er lag nog wat meer in, namelijk een poot van één van mijn kippen. Net als in de supermarkt, maar dan niet in zo'n bakje. Onmiskenbaar.

Kortom, weinig kippeneieren en geen steenuilenbroedsel dat jaar.

Redactie: Het genoemde filmpje is zeer de moeite waard. Ook kun je nog andere filmpjes van Dirk Platvoet vinden, o.a. van een bonte vliegenvanger.

Big Day vogels in Bathmen

Henk Muskee

Op zaterdag 7 mei jl. hebben Piet en Erwin vanuit de vogelwerk groep rondom Bathmen een big day vogels spotten georganiseerd. In teamverband van 2 tot maximaal 4 personen moesten wij proberen zoveel mogelijk vogels te spotten. Het startpunt was bij de kerk in Bathmen en binnen een tijdvak (tussen 6 uur en 12 uur) konden wij per fiets in een afgebakend gebied rondom Bathmen op zoek gaan naar

zoveel mogelijk waarnemingen. Het eindpunt lag bij Restaurant de Koerkamp in Lettele waar we de wedstrijd samen konden afsluiten onder het genot van een hapje en een drankje.

Elk team kreeg een kaart waarin aangegeven stond waarbinnen je moest blijven. Openbare wegen waren toegestaan en zoals gebruikelijk niet de privé gebieden.

Met 2 teams gingen wij van start. Team 1 met Olaf, Sem en Hans natuurlijk als de gedoodverfde favorieten. Een prachtige morgen zo rondom Bathmen. Met het ochtend dauw nog over de velden op de fiets erop uit. Wat is Bathmen en omgeving toch mooi. De Schipbeek met de vistrappen, Oxe, Dorth met het wandelgebied achter Huize Dorth, De Bannink, Ortele en natuurlijk de Oostermaat. Te veel om op te noemen.

Genieten van de omgeving maar alert op vogelgeluiden en het spotten van de vogels. Veel bijzondere waarnemingen onderweg met de Zwarte Wouw voor team 1 als één van de hoogte punten. In Nederland is de zwarte Wouw een zeldzame doortrekker.

Team 2 met Piet, Junjen, Ton en Henk noteerde ook veel prachtige waarnemingen waaronder bv de gekraagde roodstaart, het vuurgoudhaantje en enkele dodaars. Na terugkomst in Lettele werden de lijsten naast elkaar gelegd en had Team 1 met 84 waarnemingen een prachtige score behaald.

Foto: mannetje gekraagde roodstaart Elly Meuleman

We laten de vele hazen, konijnen en reeën maar buiten beschouwing die ons pad kruisten. Een activiteit die zeker voor herhaling vatbaar is.

Aan het begin van het voorjaar werd het na twee jaar weer tijd om de oeverzwaluwenwand op de Wippert te schonen. Met zijn tweeën hebben Dick Bolink en Hans Klein Koerkamp dat klusje geklaard. Helaas hebben er nog nooit oeverzwaluwen gebroed. Wel heeft een ijsvogel gebruikt gemaakt van de wand. Hans Wolters was benieuwd naar het werk en heeft de foto's gemaakt. Eén begin van een mooie braamstuik hebben de harde werkers laten zitten. Nu maar hopen dat de oeverzwaluwen na vele jaren eindelijk een keer komen. Als dat het geval is zal dat op de website geplaatst worden door Hans Wolters.

Wo(u)w op Ameland**Elly Meuleman**

Twee jaar geleden zouden we in mei al met de VWG naar Ameland gaan. Johan Vijge had zijn best gedaan om een goed onderkomen te regelen. Maar ja, zoals we allemaal weten konden we een paar zomers niet met een groep vogelaars op pad. Al die tijd heeft Johan goed contact gehouden met de familie Molenaar in Buren. Het gevolg; dit jaar konden we van 13 t/m 15 mei alsnog naar Ameland. Helaas zonder Johan omdat hij na een enkelbreuk van zijn vrouw tijdelijk mantelzorger is geworden. Onze conclusie is dat Johan een perfect onderkomen had uitgezocht. Ook de fietsen waren al gehuurd, wat wil een mens nog meer.

Het is onze gewoonte om, voordat we naar een eiland oversteken, eerst nog wat in Friesland rond te kijken. Piet had een kijkhut in de buurt van Wolvega gevonden. Dat was ons gezamenlijk startpunt. Vanaf daar noteerden we welke vogels we hoorden en/of zagen. Helaas was er weinig te zien bij deze hut. Dan maar op naar de volgende. Dicht bij Holwerd, waar de boot naar Ameland vertrekt, is ook een hut. De Kees Wevers Wadpost, een hut op het wad dus. Maar helaas, ook hier zat het

wat tegen. De weg er naartoe was afgesloten. Dan maar een vroegere boot nemen, ook geen probleem.

Vanaf dat moment was het genieten wat betreft de vogelsoorten. Het begon al bij de boot met het uitzoeken van een vogelsoort die we niet kenden. Na enige tijd kwamen we tot de conclusie dat we een zilverplevier zagen die vorig jaar was geboren. Het verenkleed ziet er dan nog anders uit dan bij de volwassen vogel.

Foto: jonge zilverplevier Elly Meuleman

Foto: zilverplevier Hans Hillewaert

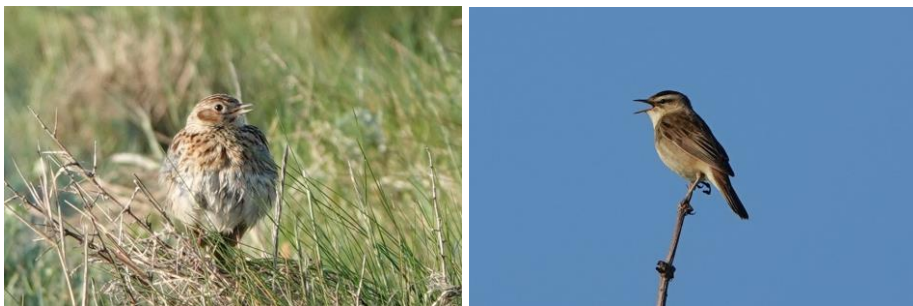
Op het eiland gekomen gingen we allereerst naar ons onderkomen, maar al snel stapten we op de fiets om het eiland te verkennen. We verbaasden ons over de nog grote hoeveelheden rot- en brandganzen. Oorspronkelijk broedden deze vogels in arctische gebieden. In de winter kwamen ze wel naar onze Waddeneilanden. Steeds vaker blijven de vogels ook in de zomer hier en komen dan ook tot broeden. De vraag is of dat grote gevolgen heeft voor de Kieviten, grutto's en tureluurs. De ganzen eten het gras in de weilanden, waardoor dit kort blijft.

Met name de grutto's hebben langer gras nodig om hun nest in te verstopten. We hebben nog redelijk veel weidevogels gezien, maar weinig pullen (jonkies).

Foto: Grutto met jong Elly Meuleman

De zaterdag- en zondagochtend gingen de meesten van ons al vroeg uit de veren. Per slot van rekening zijn de vogels bij het opgaan van de zon al op en laten zich dan goed horen. We hoorden en zagen dan ook veel zangvogels. Roodborsttapuiten, braamsluipers, fitissen, nachtegalen, bosrietzangers, veldleeuweriken en zo meer. In dit blad is te lezen dat er nog nooit oeverzwaluwen in "onze" zwaluwenwand hebben gebroed. Op Ameland lag bij een boerderij een bult zand met een beetje begroeiing en wat zien we daar? Oeverzwaluwen die er nesten hadden gemaakt! Blij verrast waren door de hoeveelheid tapuiten. (foto voorpagina) Was het twee jaar geleden op Schiermonnikoog nog zoeken naar deze vogels, op Ameland zagen we ze regelmatig. Dat komt omdat we ook veel konijnen zagen. Tapuiten nestelen namelijk in konijnenholen. Sommige van de zangvogeltjes zullen het druk gehad hebben. Want ook de koekoek hebben we op meerdere plekken gehoord. En een ieder van ons weet wat dat voor de kleinere zangvogels betekent. Persoonlijk vond ik het opvallend hoe gemakkelijk de meeste vogels te fotograferen waren. Dit in vergelijking met de vogels in onze eigen omgeving.

Foto's: links veldleeuwerik, rechts rietzanger Elly Meuleman

Het weer speelde het hele weekend geweldig mee. We scoorden in totaal bijna 110 soorten die we gezien of gehoord hadden. Een prachtig resultaat met een echt WOW effect tot slot. Terwijl er bij ons onderkomen werd gewacht op het vervoer van de bagage zag Hans Kleine Koerkamp een roofvogel overkomen. Het was een GRIJZE WOUW, zeer zeldzaam in Nederland en op Ameland de eerste waarneming. Echt Wo(u)w dus en een mooie afsluiting van een geweldig weekend.

Grijze Wouw

Elly Meuleman

Eerlijk gezegd was ik van de groep de enige die de grijze wouw niet heeft gezien, helaas. Maar gelukkig hebben we dan nog altijd de foto's van Hans. Het eerste dat

me opviel was het feit dat de grijze wouw een ander soort staart heeft dan de Rode en zwarte wouw. Dat maakte me nieuwsgierig.

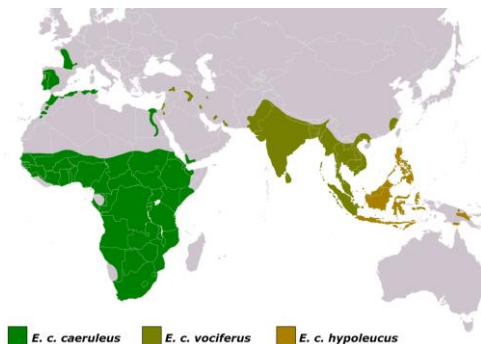
Wat blijkt, de grijze wouw is een roofvogel die tot de ondersoort van de sperwers wordt gerekend. Wouwen behoren tot een andere groep. De grijze wouw is ook kleiner dan de "echte" wouwen. Hij is iets groter dan een torenvalk. Net als een torenvalk staat hij soms "te bidden" bij het jagen.

De bovenzijde van de vogel is blauwgrijs. Onmiskenbaar is de witte kop met een zwart masker rond de ogen.

De grijze wouw komt voor in grote delen van Afrika en Azië. Langzamerhand breidt hun gebied zich ook richting Europa uit. In Spanje en Frankrijk zijn ze al langere tijd te vinden. Tot 2015 waren er in Nederland nog maar acht genoteerde waarnemingen. De laatste jaren wordt de vogel iets vaker gezien, maar nog steeds is het heel bijzonder.

Foto: grijze wouw Hans Kleine Koerkamp

De grijze wouw maakt zijn nest in bomen en leeft op savannes en bij grasland en landbouw gebieden. Het voedsel bestaat uit kleine vogels, zoogdieren reptielen en insecten. Voor mij is het voorlopig nog plaatjes en foto's kijken, maar wie weet, ooit.....

Verspreidingsgebied grijze wouw Wikipedia